

Justus Christoph Schomer

Collegii Theologici in Universitate Rostochiensi ad hunc actum Decanus, Justus Christophorus Schomerus ... Ad Disputationem Inauguralem ... Dn. Jacobi Winnemeri, Ad S. Jacobi apud Stetinenses Archidiaconi meritissimi, De Arcanis Dei Ex. Deut. XXIX.29. Pro Licentia obtinendi honores Theologicos instituendam, d. 23. Septembris A. MDCXC. ... invito

Rostochi[i]: Wepling, [1690]

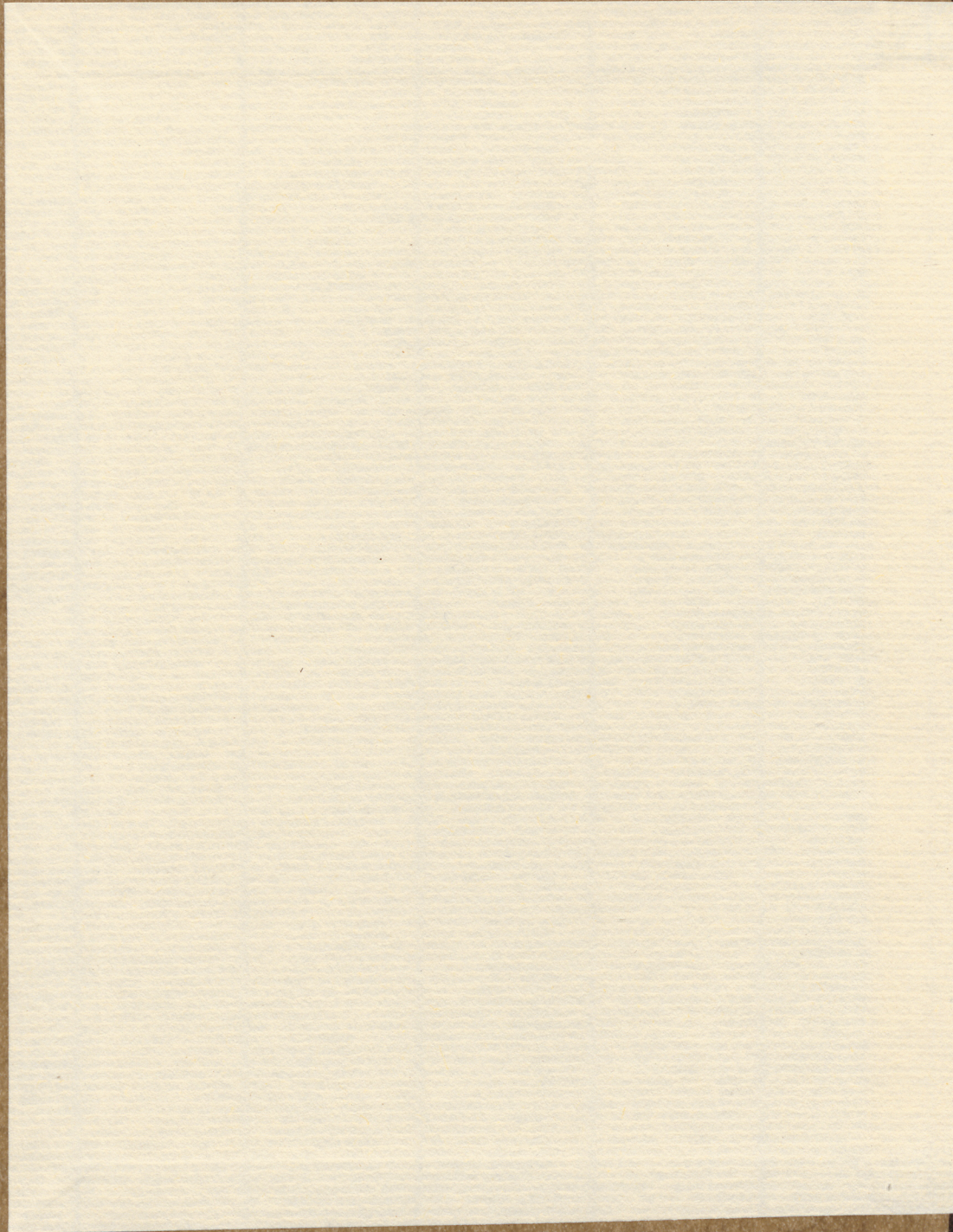
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn733624502>

Druck Freier Zugang

RU theol 23.Sept. 1690

Schomerus, Just. Christ^{fc}

Programma + Scitinium

1006.

QUOD BENE VORTAT!

Collegii Theologici in Universitate Rostochienfi ad hunc actum DECANUS,

JUSTUS CHRISTOPHORUS SCHOMERUS, *168*

Doct. & Prof. Prim. Consistorii Assessor & Superintendens Mecklenburgensis,
Meo & Venerabilis Collegii nomine

AD

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

VIRI plurimum Reverendi & Clarissimi,

DN. JACOBI WINNEMERI,

Ad S. Jacobi apud Stetineses Archidiaconi meritissimi,

De

ARCANIS DEI

Ex Deut. XXIX. 29.

Pro **LICENTIA** obtinendi honores Theologicos instituendam,

d. 23. Septembris A. MDCXC. horis matutinis & pomeridianis,

MAGNIFICUM Universitatis RECTOREM, Excellentissimos DNN. Professores, Doctores, Licentiatos, Rev. urbis presbyterium, Cl. Philosophiæ Magistros, & omnem literatorum, ac Studiosæ juventutis ordinem, quâ par est observantiâ & humanitate invito.

RostochI, Literis JOHANNIS WEPPLINGI, Acad. Typogr.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

1690

Vernadmodum divina Majestas
ab oculis & sensu hominum re-
mota mentem ad cœlestia atque
abdita consideranda avocat, ita
& à silentio & arcanâ rerum di-
vinarum traditione, religioni
sacrisqve suis reverentiam con-
ciliare multis in proclivi fuit. Su-
mus omnes naturâ ita compara-
ti, ut miremur ignota, deq; iis,
quorum causam perspectam non habemus, gravio-
rerè opinionem induamus: quæ res cum ad ipsum Nu-
minis cultum applicatur, non potest quin augustio-
rem aliquam illi majestatem & sacerdotibus eminentioris sa-
pientiæ opinionem adjiciat. Ita jactata Egeriæ dea arca-
na confabulatio magnam trahendæ popularis superstitio-
nis & firmandi inde imperii Numæ Pompilio præsidium
fuit: & in proverbium abierunt Eleusinia sacra, atqve id
genus nocturna alia, Cereri, Proserpinæ, Hecatæ, Baccho,
Orpheo, Isidi apud Græcos & Ægyptios dicata, quorum
mysteriosos ritus & ceremonias non nisi post publicas
secretasq; purgationes & varia initiationum genera inspi-
cere dabatur. Ad illorum imitationem formatos Valen-
tinianorum mores exagitat Tertullianus, quòd nihil ma-
gis curent, quàm occultare quod prædicant, quòdque
ipsis tota in adytis divinitas sit, per multa siparia porta-
rum, & signaculum linguæ, ut inter diutiores initiatio-
nes opinionem suspensio cognitionis ædificent, & tan-
tam majestatem exhibere videantur, quantam præstru-
xerunt cupiditatem, *lib. adv. Val. cap. 1.* & Carpocratis ac Ba-
filidis hæresin arguit Irenæus *l. 1. c. 24. seq.* quòd mysteria
sua effari noluerint, sed dignis tantum & assentientibus
tradi debere causentur. Etiam veteres Christiani omnes,
ut catechumenos desiderio acriore plenissimæ cõmunio-

1007
nis ecclesiasticæ accenderent, gentiliūmq; evitarent profanam irrisiōnem, sacras quasdam ceremonias, præcipuè baptismi atque eucharistiæ, secretius habuerunt, ab illarum non conspectu tantum sed & enarratione utrumq; illud hominum genus arcentes. Nimis enim tenue videri poterat, quòd in aquarum mersione, aut panis atq; vini epulo occuparetur religio, quæ gratiam & regenerationem Spiritus S. promittebat, Dominiq; suspiciebat singularem præsentiam, nisi sacro aliquo silentii velo obducta iis reservaretur, qui confirmati iudicio pietatis sapientiam Dei etiam in rebus externis venerari didicissent. Maxima inde cautio fuit, nequid de his mysteriis in publico dicerent apertius, ubi promiscuum vulgus aderat, ceu ex Athanasio, Cyrillo Hierosol. Gregorio Naz. Basilio, Augustino, aliisq; eleganter docet Is. Casaubonus *exerc. XVI. adv. Baron. n. 43.* ita ut & Marcionitas Epiphanius, & plures generaliter hæreticos Tertullianus *de præscript. cap. 41.* neglectæ hujus disciplinæ graviter arguant. Imò à primâ Christianismi ætate & ipso divini Magistri instituto illa sacrorum occultatio repeti posse visa est in nuperâ quâdam dissertatione bibliothecario pontificio Emanueli à Schelstrate, amplissimum inde partibus suis præfidium quærenti, parum memori tamen, quantopere inde ipsam ecclesiæ Rom. praxin convellat, quæ dudum desuit hæc mysteria à judæis aliisque infidelibus abscondere. Scilicet in has angustias rediguntur viri, qui undequaq; à veritate deserti sunt, ut eum etiam defendendæ causæ colorem quærant, qui pudoris esse debebat. Ita traditionibus, quas præter S. Scripturam venerantur, etsi coram universo orbe propalatis, tamen religionem silentii obtendunt, quòd scilicet dignitas mysteriorum id requirat, ne coram omnibus exposita in scriptis legantur, *vid. Bell. l. 4. de V. D. cap. 8. §. ult.* vel saltim ut obscurius legantur, *vid. Sinnich, Goliath. profl. cap. 20. p. 149.* Contrario studio occultant,

tant, quæ à Spiritu S. scripta sunt, cum verba consecrati-
onis Eucharisticæ non tantum linguâ plebi ignotâ, sed &
secretò pronunciant, ne vilescant scilicet, aut à pastoribus
in agris stolidâ imitatione repetantur, qui semel factò mi-
raculo propterea percussi esse dicuntur, *vid. Bell. l. 2. de miss.
cap. 12. §. ult. Ex Richeomo ac Hardingo Chamier. t. 3. panstr.
l. 6. c. 8. n. 20.* Item cum nuncio Pontificio perniciofa &
periculi plena res videtur, psalmos davidicos, quæ tan-
quam religionis mysteria non nisi latinè à sacerdotibus
celebrari sueverant in templis, Parisiis vulgari linguâ can-
tari, apud *Pet. Suav. l. 5. hist. concil. Trid. ad a. 1558. p. 371.*
In religione Christianâ certè nihil est, quod abscondamus
populo Dei, etsi est quod publicis irrisoribus atq; hostibus
non prostituamus, Etiam explicationes parabolarum,
quæ discipulis Christi seorsim factæ sunt, ab Evangelistis
scriptæ leguntur *Matth. XIII.* & quicquid in aurem illis
dictum est, iussi sunt prædicare in tectis atq; luce publi-
câ, *cap. X. 27.* Quin fictorum hominum & pravè seducen-
tium & hypoeritarum illud fore molimen, agnoscit *l. 3.
c. 15.* Irenæus, si doctrinæ apostoli aliquid subtraxissent pu-
blicè, quod clam docuissent. Aliud mysterium est, quo sa-
crum horrorem religioni Christianæ circumdare conten-
dunt Calviniani, cum arcanam nobis aliquam Dei volun-
tatem narrant, clam saluti plerorumq; illorum invidam
quibus palam illa blandissimis verbis offertur. Non pos-
sumus nisi exhorretcere, cum tantam hominum confi-
dentiam animo volvimus, qui sine novâ revelatione,
sine secretiore in adyta cœli admissione, arcani tamen
consilii divini præter illud, quod publicâ prædicatione lau-
datur, consciu esse volunt, & ex illo silentio effutiunt inter-
rim, quæ religioni nostræ non majestatem aliquam, sed
dedecus & ignominiam conciliare apta sunt. Declamant
magnâ gravitate ex *Deut. XXIX, 29.* arcana Domino Deo
nostro reservata esse, revelata verò ad nos & filios nostros
perti-

pertinere, & ipsi tñ. quæ reservavit sibi Deus explicare sata-
 gunt, & ita satagunt, ut omnẽ longæ illius & sollicitæ adhor-
 tationis vim, quã Moses utitur, unã hac explicatione suã pe-
 nitus evertant. Carpitur Lutherus, quod malè confuderit,
 quæ ipsi pessimè non distinguunt tantum, sed & oppo-
 nunt. Scilicet amici, jubebamini quidem à Mose studere
 obsequio Dei, & omnibus modis pœnàs, quas minatur
 contemtoribus legis, evitare; at paucis tamen hæc gratia
 futura est; aliter de vobis constitutum est, ne possitis ob-
 edire, sed necesse est ut in æternos cruciatûs præcipitemi-
 ni. Ecce horrible mysterium! dignum, quod ille qui-
 cuncq; primus fuit חנניא חנניא æterno silentio clausisset.
 Haud agnoscunt arcana talia S. literæ: mysteria ejus non
 in rejectione, sed in vocatione gentium posita sunt, quæ
 etsi latuerunt quondam multos, tandem tamen per Evan-
 gelium Christi revelata sunt ubiq; terrarum Rom. XVI, 25.
 seq. Epb. III. 4. seqq. & nunc eadem cum hominibus pariter
 & S. angeli mirantur, I. Pet. I. 10. seqq. Superfunt quidem ar-
 cana cœli plurima, quæ in his terris nullo oraculo inno-
 tescent, at illa ne iis, quæ revelata habemus, adversa esse
 nobis imaginemur, æterna Dei veritas prohibet. Quæ
 Paulus audivit quondam ρήματα ἀρρητα, II. Cor. XII. 4. serva-
 bimus paradiso cœlesti, sed illa non alia ibi expectabi-
 mus, quàm quæ conveniunt profunditati amoris, quo
 Deus se complecti genus humanum in S. literis testatur.
 Ita Evangelio Christi ab apertâ luce major reverentia
 erit, quàm ab horridioribus tenebris, quas prædestina-
 tionum dogma illi aspergere conatur. Dissipabit illas plu-
 ribus, & oraculum Mosaicum à falsâ interpretatione vin-
 dicabit plurimum Reverendus & clarissimus Vir, DN.
 JACOBUS WINNEMER, Archidiaconus. Jacobeus apud
 Stetinenf. meritissimus, quem S. Theol. Candidatum ex
 decreto Facult. nostræ nunc in scenam producimus, ut in
 hoc studiorû Theologicorû publico specimine applausum

totius Academiae, & honores meritos auferat. Qui quis sit,
 quemq; vitæ cursum habuerit, paucis more majorum do-
 cebimus. Natus est Stetini Pomeranorum d. 2. Maji 1642. Patre ga-
 visus admodum Reverendo viro DN. M. JACOBO WINNE-
 MERO, Pastore quondam Jacobæo primario, Scholæ Senatoriæ
 Ephoro & Rev. Ministerii Seniore gravissimo, Matre ornatissimâ
 Matronâ, REGINA WASSERFÛHRERA, ex antiqua WASSER-
 FÛHRERORUM, Ministrorum verbi divini apud Stetinen-
 ses olim meritissimorum, familiâ. Quàm primum ad eam æta-
 tem accessit, ut literas degustare posset, à custodibus ac Præcepto-
 ribus privatis ad motus est tenerioribus studiis. Ad annum a.
 usq; XI. ætatis una cum fratre natu majore DANIELE, nunc
 Dicafterij in Pomeraniâ Regii Advocato, Civitatisq; Wolga-
 stensis, ubi olim Principum Pomeranorum sedes erat, Consule
 ac Syndico, sub fidei Præceptorum (imprimis Pl. Reverendo-
 rum nunc virorum, DN. CHRISTIANI SCHMIDII hodiè Ec-
 clesiastis in Pomeraniâ apud Stargardienses; DN. JACOBI
 RASCHII quondam Pastoris in Patriâ Sonnenbergensis, *νῦν ἐν*
ἀγίοις, & DN. CHRISTOPHORI HENCKII etiamnum Pasto-
 ris apud Elbingenses in Borussîâ Primarii, ac Rev. Ministerii Sen-
 ioris) curâ informatus, deinde in Senatoriam Scholam deductus,
 publicæq; DNN. M. ERICI PELSHÖFERI Rectoris, M. THO-
 MÆ WISMARI, Con-Rectoris, & M. GEORGII HÜBNERI,
 Sub-Rectoris, informationi permissus est. Elapso verò quin-
 quenio, è Scholâ ad Gymnasium Regium translatus audivit
 Clariss. Prof. D. MICRÆLIUM, D. SCHÆVIUM, M. PRÆTO-
 RIUM. Sub Micrælio A. 1658. jam in primo ætatis flore vim ingenii
 expertus est, cum disputationē habuit Philosophicam typis exscri-
 ptam *de generali consideratione pugna inter Utile & Honestum, ex Libr.*
3. Offic. Ciceronis. In Theologiâ audivit eundem doctorem Micræ-
 lium, post illum, Dn. Doct. JOACHIMUM FABRICIUM; In
 Ebraicis M. SALOMONEM MATTHIÆ, Archi-Diaco-
 num tunc temporis Marianum. Anno verò 1661. Mense Aprili,
 annos XIX. natus, Academiam Lipsiensem suavis ac jussu Dn. Pa-
 rentis adiit, ibiq; in convictu Dn. DAVIDIS SCHWERTNERI
 SS. Theol. Licentiati & Moraliū Professoris Publici vixit, pub-
 licè docentes Excellentiss. Professores diligenter audiens, Theo-
 logos

1009

logos GEIERUM, LANGIUM, KRONMAJERUM, SCHER-
ZERUM, Philosophos THOMASIVM, FRANCKENSTEI-
NIUM, in primis informatione privatâ & in Philosophicis & in
Ebraicis usus est Dn. M. GODOFREDI FRIDERICI, nunc
Pastoris Wratislaviensium meritissimi. Ut verò & in aliis Aca-
demiis studia sic satis feliciter cœpta prosequeretur A. 1662. post
nundinas autumnales ad Academiã Jenensem se contulit, ubi in
convictu Dn. D. SCHENCKII Medici Excellentiss. vivens, Lecti-
onibus Theologicis tam publicis quàm privatis Dn. D. CHRISTI-
ANI CHEMNITII, D. JOH. ERNESTI GERHARDI, simul
ac D. JOHANNIS MUSÆI, nec non D. SEBASTIANI NIE-
MANNI, & Ebraicis, Chaldaicis, Syriacis Arabicisq; Excell. Dn.
FRISCHMUTHII, fruitus est, & sub hujus quoq; Philologi ce-
leberrimi præsidio A. 1663. mens. Octobr. Dissertationem Philo-
logicam *de febili Messia in cruce pendentis gemitu ex Ps. XXII. v. 2.*
publicæ disquisitioni subjecit. Inde Anno. 1664. Wittebergam
invisit, Theologorumque summorum Lectiones, CALOVII,
MEISNERI, QUENSTEDII audivit, nec non sub præsidio adm.
Rev. Dn. D. DEÜTSCHMANNI Disput. Theologicam *ex Coloss.*
II. v. 9. de Persona Christi à se elaboratam mense Julio publicè defen-
dit. Cum ita totum quadriennium & quod excurrerat, hisce
in Academiis confecisset, revocatus à suis domum rediit,
ubi aliquandiu subsistens, ad studium Homileticum & Praxin
Concionatoriam fidelissimã usus est manu ductione Dn. Paren-
tis, sapiusculè è cathedris ecclesiasticis sermones sacros faciens,
& in saluberrimū studii Theologici commodum ac usum vocans
paternam Bibliothecam eleganter instructam quondam, sed quam
nunc obsidionis Brandeburgicæ flammâ bellicâ penitus consum-
tam vehementer dolet. Cum autem is anno 1668. mortali-
tatem exleret, acrius inde Dn. Candidatus noster ad promo-
venda studia Theologica incitatus, patriam Academiam Grypticam
adiit, ibidemq; Clarissimis Pomeraniæ Theologis Doct. ABRA-
HAMO BATTO, D. JOH. MICHAELIS, D. MATTHÆO
TABBERTO innotuit, usque dum Anno. 1670. Comitibus eodē
TABBERTO ac Dn. D. POMERESCHIO Jcto famigeratissimo,
in Sveciam navigavit, Holmiæque postquam innotuerat Illustriss.
Comiti. ac Archistratego Dn. CAROLO GUSTAVO WRAN-
GELIQ

GELIO, in aulâ ejus per aliquot menses substitit, nec rarò in
 cathedrâ Ecclesiasticâ tam Holmiæ quàm Ecbyhosi publicè verba
 fecit. Post reditum autem in Patriam, tandem A. 1674. ad Pastora-
 tum Castrensem idem Illustrissimus Comes vocationè obtulit, cui
 obsecutus, demandatum officium suscepit in timore Domini,
 & Archistratego cum exercitu per Pomeraniam & Marchiam
 usq; ad Albim progredienti semper comes adfuit, in Re-
 gio etiam Consistorio, quod in castris erat, Assessor constitutus.
 Quo in officio cum integrum triennium confecisset, factum est,
 ut cum adhuc post obitum Illustriss. Wrangeli Stralsundi erat,
 Nobilissimus Patriæ Senatus per literas inopinatissimas ad Pa-
 storatum Johannæum virum benignè vocaret. Cui Ecclesiæ eâ
 fide atq; dexteritate præfuit, ut motus inde Amplissimus
 idem Senatus cum consensu & applausu Ecclesiæ ac Collegiorum
 Civicorū omnium A. 1678. eum ad S. Jacobi Archidiaconatum vo-
 caret. Quâ ab eo tempore spartâ ut egregiè ornaverit, salutemq;
 & augmentum ecclesiæ sibi curæ habuerit, nostrum non est do-
 cere, cum id omnibus urbis ejus civibus atq; incolis constet. Id
 tantum testamur, quòd cum suâ Patronorum excitatus nomen
 Facultati nostræ ante jam 6. menses modestè professus esset,
 & honores Licentiati Theologiæ peteret, lubenter admissus sit,
 etsi post variam interjectam proposito moram nunc tandem se
 stiterit præsentè, & postquam examen, quod vocant, rigorosum
 privatim secundum leges nostras satis rectè sustinuit, paratus sit,
 qui in publicâ luce vires ingenii, & profectûs laudabiles studio-
 rum Theologicorum toti Academiæ nostræ probet, lætoq; cum
 applausu omnium ad honores ipsi decretos adspiret. Ad hanc
 igitur panegyrim exornandam, & virum de veris Dei arcanis
 eruditè differentem, animis linguisq; faventibus in Auditorio
 Majore ad d. xxiii. hujus mensis Septembris audiendum, ut con-
 venire placeat Magnifico Academiæ Rectori, & Excellentissimis
 cujusq; Facultatis Professoribus, aliisq; sive gradu Academico
 sive officiis in utrâq; republ. splendidis, & omnibus literarum
 sacrarum æstimatoribus, tum Facultatis Theologiæ tum meo
 nomine obnixè rogo. P.P. Sub sigillo ECtis Rostochii
 Dom. XIII. Trinit. anno Christi MDCXC.

